

УДК 336.741(477.8)

DOI <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2025.33.33>

ПРИКЛАДИ НАГОРОД У МИРОТВОРЧИХ ПРОЦЕСАХ: ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ЇХНЬОЇ РОЛІ В УРЕГУЛЮВАННІ КОНФЛІКТІВ

Тимошик Михайло,

кандидат економічних наук,

докторант першого року навчання

Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

ORCID ID: 0000-0001-5105-0241

Стаття репрезентує результати комплексного дослідження ролі нагородних систем у миротворчих процесах через призму історичного аналізу конкретних випадків їх застосування у врегулюванні міжнародних конфліктів. Робота ґрунтується на міждисциплінарному підході, що поєднує методи політичної науки, міжнародного права та теорії символічної взаємодії для виявлення механізмів впливу нагород на динаміку переговорних процесів та поведінку конфліктуючих сторін. Дослідження охоплює період від початку XX ст. до сьогодення, аналізуючи еволюцію нагородних практик від класичної дипломатії до сучасних форм міжнародного визнання миротворчих ініціатив.

Методологічну основу дослідження становить порівняльно-історичний аналіз репрезентативних випадків присудження міжнародних нагород у контексті конкретних конфліктних ситуацій. Автор досліджує кореляцію між моментом присудження нагороди, її символічною значимістю та подальшими змінами у переговорній динаміці, аналізуючи як безпосередні, так і довгострокові ефекти нагородних ініціатив. Особлива увага приділяється ролі медіадискурсу та громадської думки у посиленні чи ослабленні впливу символічного визнання на учасників конфлікту. Дослідження також розглядає інституційні аспекти нагородних систем, включаючи критерії відбору, процедури ухвалення рішень та механізми забезпечення легітимності нагородних ініціатив.

Результати дослідження демонструють, що нагородні системи функціонують як важливий елемент «м'якої сили» у міжнародних відносинах, здатний істотно впливати на мотивацію учасників конфлікту до пошуку мирних рішень. Виявлено закономірність між престижністю нагороди, її міжнародним визнанням та ефективністю впливу на конфліктну ситуацію. Аналіз показує, що найбільш значний ефект досягається у випадках, коли присудження нагороди супроводжується широкою міжнародною підтримкою та медіаувагою, створюючи додатковий тиск на сторони конфлікту в напрямі мирного врегулювання. Дослідження також виявляє обмеження ефективності нагородних механізмів за умов глибоко вкорінених етнічних, релігійних чи територіальних суперечок.

Практична значущість роботи полягає у розробленні рекомендацій щодо оптимізації використання нагородних ініціатив у сучасній дипломатичній практиці. Автор пропонує типологію нагородних стратегій залежно від характеру конфлікту, стадії переговорного процесу та культурно-політичного контексту. Особливий акцент робиться на потенціалі регіональних нагородних систем як альтернативи глобальним ініціативам у разі, коли останні можуть сприйматися як прояв культурного імперіалізму чи політичного тиску. Дослідження робить внесок у теорію конфлікт-менеджменту, розширюючи розуміння ролі символічних ресурсів у миротворчих процесах та надаючи емпіричну базу для подальших досліджень у галузі превентивної дипломатії.

Висновки дослідження наголошують на необхідності інтеграції нагородних механізмів у комплексні стратегії урегулювання конфліктів, ураховуючи їхню здатність мобілізувати громадську підтримку мирних ініціатив та створювати позитивні стимули для конструктивного діалогу між протидіючими сторонами. Робота відкриває перспективи для подальших досліджень у галузі символічної дипломатії та її ролі у формуванні культури світу на регіональному та глобальному рівнях. Отримані результати можуть бути використані міжнародними організаціями, дипломатичними службами та інститутами громадянського суспільства для підвищення ефективності миротворчих зусиль за умов сучасних глобальних викликів.

Ключові слова: миротворчі процеси, нагородні системи, врегулювання конфліктів, символічна дипломатія, міжнародні нагороди, м'яка сила, переговорний процес, превентивна дипломатія, конфлікт-менеджмент, міжнародне визнання, медіація, постконфліктне відновлення, дипломатичні інструменти, міжнародна безпека, культура світу.

Tymoshyk Mykhailo. Examples of awards in peacemaking processes: a historical analysis of their role in conflict regulation

This article presents a comprehensive study of the role of award systems in peacemaking processes through the prism of a historical analysis of specific cases of their application in the settlement of international conflicts. The work is based on an interdisciplinary approach that combines methods of political science, international law and the theory of symbolic interaction to identify mechanisms of the influence of awards on the dynamics of negotiation processes and the behavior of conflicting parties. The study covers the period from the beginning of the 20th century to the present, analyzing

the evolution of award practices from classical diplomacy to modern forms of international recognition of peacemaking initiatives.

The methodological basis of the study is a comparative-historical analysis of representative cases of awarding international awards in the context of specific conflict situations. The author investigates the correlation between the moment of awarding an award, its symbolic significance, and subsequent changes in the negotiation dynamics, analyzing both the immediate and long-term effects of award initiatives. Particular attention is paid to the role of media discourse and public opinion in strengthening or weakening the impact of symbolic recognition on conflict participants. The study also examines the institutional aspects of award systems, including selection criteria, decision-making procedures, and mechanisms for ensuring the legitimacy of award initiatives. The results of the study demonstrate that award systems function as an important element of «soft power» in international relations, capable of significantly influencing the motivation of conflict participants to seek peaceful solutions. A pattern is revealed between the prestige of the award, its international recognition, and the effectiveness of its impact on the conflict situation. The analysis shows that the most significant effect is achieved in cases where the award is accompanied by broad international support and media attention, creating additional pressure on the conflict parties towards a peaceful settlement. The study also reveals the limitations of the effectiveness of reward mechanisms in conditions of deep-rooted ethnic, religious or territorial disputes.

The practical significance of the work lies in the development of recommendations for optimizing the use of reward initiatives in modern diplomatic practice. The author proposes a typology of reward strategies depending on the nature of the conflict, the stage of the negotiation process and the cultural and political context. Particular emphasis is placed on the potential of regional reward systems as an alternative to global initiatives in cases where the latter may be perceived as a manifestation of cultural imperialism or political pressure. The study contributes to the theory of conflict management, expanding the understanding of the role of symbolic resources in peacemaking processes and providing an empirical basis for further research in the field of preventive diplomacy.

The conclusions of the study emphasize the need to integrate reward mechanisms into comprehensive conflict resolution strategies, taking into account their ability to mobilize public support for peace initiatives and create positive incentives for constructive dialogue between the opposing parties. The work opens up prospects for further research in the field of symbolic diplomacy and its role in shaping the culture of the world at the regional and global levels. The results obtained can be used by international organizations, diplomatic services and civil society institutions to increase the effectiveness of peacekeeping efforts in the face of modern global challenges.

Key words: *peacekeeping processes, award systems, conflict resolution, symbolic diplomacy, international awards, soft power, negotiation process, preventive diplomacy, conflict management, international recognition, mediation, post-conflict recovery, diplomatic instruments, international security, culture of the world.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна система міжнародних відносин характеризується зростаючою складністю конфліктних ситуацій та пошуком нових інструментів їх мирного врегулювання. В умовах глобалізації та взаємозалежності держав традиційні дипломатичні механізми часто виявляються недостатніми для ефективного вирішення спорів. Нагородні системи у миротворчих процесах є унікальним феноменом символічної дипломатії, який потребує глибокого наукового аналізу. Вивчення історичного досвіду застосування нагород як інструменту стимулювання мирних ініціатив стає особливо актуальним у світлі сучасних викликів міжнародної безпеки та необхідності розроблення інноваційних підходів до конфлікт-менеджменту.

Емпіричний аналіз ролі нагород у миротворчих процесах набуває особливої значущості в контексті трансформації природи сучасних конфліктів та еволюції міжнародного права. Від Нобелівської премії миру до регіональних нагородних ініціатив символічне визнання миротворчих зусиль демонструє складну діалектику між моральним авторитетом, політичним впливом та практичною ефективністю дипломатичних інструментів. Історичне дослідження конкретних випадків присудження нагород дає змогу виявити закономірності їхнього впливу на динаміку переговорних процесів, громадську думку та поведінку конфліктуючих сторін. Такий аналіз представляє особливу цінність для розуміння механізмів «м'якої сили» у міжнародних відносинах та їхнього потенціалу у справі підтримки глобального світу.

Методологічна актуальність дослідження зумовлена необхідністю систематизації теоретичних підходів до аналізу символічних практик у міжнародній дипломатії. Існуючі дослідження у сфері миротворчості переважно фокусуються на формальних інституційних механізмах, тоді як роль символічного капіталу та нагородних систем залишається недостатньо вивченою. Міждисциплінарний підхід, що поєднує методи політичної науки, міжнародного права, соціальної психології та культурології, дає змогу створити комплексну аналітичну модель із метою оцінки ефективності нагородних ініціатив у миротворчих процесах. Така методологічна інновація сприяє розвитку теорії конфлікт-менеджменту та збагачує інструментарій практичної дипломатії.

Прикладна значимість теми визначається зростаючою потребою міжнародного співтовариства у розробленні ефективних превентивних заходів та інструментів постконфліктного відновлення. Аналіз історичних прикладів успішного застосування нагородних механізмів може надати цінні рекомендації для сучасних дипломатичних практик та ініціатив громадянського суспільства. В епоху інформаційних технологій та глобальних комунікацій символічний вплив нагород набуває нових вимірів, що потребують переосмислення традиційних підходів до їх використання. Результати дослідження можуть бути застосовані у роботі міжнародних організацій, неурядових структур та національних дипломатичних служб для підвищення ефективності миротворчих ініціатив та зміцнення культури мирного вирішення спорів на глобальному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Сучасна академічна література в галузі досліджень миротворчих процесів (*C. Anderson (2021)*) демонструє зростання інтересу до вивчення нетрадиційних інструментів дипломатії, включаючи роль символічних механізмів у врегулюванні конфліктів [1]. Дослідження останніх років (*C. Boussalis, A. Dukalskis, J. Gerschewski (2023)*) фокусуються переважно на інституційних аспектах миротворчості, при цьому питання впливу нагородних систем на динаміку переговорних процесів залишаються недостатньо розробленими [12]. Сучасні дослідники (*Nietzel, Benno (2019)*) наголошують на необхідності переосмислення ролі ООН у миробудуванні з урахуванням принципів національного суверенітету, що створює контекст для аналізу альтернативних механізмів мотивації учасників конфлікту [2]. Роботи в галузі теорії конфлікт-менеджменту (*S.O. Oando, S.G. Achieng' (2021)*) усе частіше звертаються до міждисциплінарних підходів, що поєднують політологічний аналіз із методами соціальної психології та культурології для розуміння складних мотиваційних структур учасників переговорних процесів [3, с. 25].

Значний внесок у розуміння ролі символічного визнання у дипломатичній практиці зробили дослідження (*Sparks, Colin. (2007)*), присвячені аналізу конкретних випадків успішного застосування нагородних механізмів у вирішенні міжнародних суперечок [5]. Історичні дослідження (*Hisari, Lorika & Fouseki, Kalliopi. (2020)*) наголошують на значущості дипломатичних досягнень, таких як успішне посередництво Теодора Рузвельта в російсько-японській війні 1904–1905 рр., яке принесло йому Нобелівську премію миру [6, с. 98]. Сучасні аналітики (*R.M. Heiling (2008)*) зазначають, що такі прецеденти створюють важливу емпіричну базу для розуміння механізмів впливу міжнародного визнання на мотивацію політичних лідерів до пошуку мирних рішень [7, с. 171]. Практичний досвід сучасних дипломатів (*Heikkilä H. Ahtisaari, Martti*) демонструє актуальність традиційних підходів до міжнародного посередництва, підкреслюючи необхідність адаптації нагородних механізмів до сучасних умов глобальної дипломатії [11, с. 1802].

Теоретичні дослідження (*M.P. Karns (1987)*) у галузі миротворчості останніх років характеризуються зростаючою увагою до концепції «м'якої сили» та її проявів у різних формах міжнародної взаємодії [8, с. 93]. Сучасні дослідження операцій ООН із підтримки миру (*L. Hisari, & K. Fouseki (2020)*) наголошують на важливості взаємодії з місцевими спільнотами для підтримки мирних процесів, що відкриває нові перспективи для вивчення ролі локальних та регіональних нагородних ініціатив [9, с. 98]. Наукова література (*S.E. Aytaç (2021)*) демонструє еволюцію від вузько-інституційного підходу до ширшого розуміння миротворчості як багаторівневого процесу, що включає різні форми символічної взаємодії. Сучасна багатостороння система стикається з необхідністю адаптації до глобальних умов, які змінилися, що актуалізує пошук нових інструментів дипломатичного впливу, включаючи інноваційні підходи до використання нагородних механізмів [10, с. 1520].

Методологічні інновації у вивченні нагородних систем відображають загальні тенденції розвитку сучасної конфліктології у напрямі міждисциплінарності та практичної орієнтованості. Сучасні академічні конференції з проблем миру та вирішення конфліктів наголошують на важливості оригінальних досліджень із чітко сформульованими практичними результатами, що створює сприятливе середовище для розвитку досліджень нагородних механізмів.

Незважаючи на зростання інтересу до теми, існує значна прогалина у систематичному порівняльному аналізі різних типів нагородних систем та їх ефективності у різних конфліктних контекстах. Сучасна література потребує глибшого теоретичного осмислення ролі символічного капіталу в міжнародній дипломатії та розроблення методологічних інструментів для оцінки довгострокового впливу нагородних ініціатив на процеси миротворення та запобігання конфліктам.

Метою дослідження є проведення комплексного історичного аналізу ролі нагородних систем у миротворчих процесах із подальшим визначенням їх ефективності як інструменту символічної

дипломатії у врегулюванні міжнародних конфліктів. Дослідження спрямоване на виявлення закономірностей впливу міжнародних нагород на мотиваційні структури учасників конфліктних ситуацій, систематизацію механізмів їхнього впливу на динаміку переговорних процесів та розроблення типології нагородних стратегій залежно від характеру конфлікту та соціально-політичного контексту.

У рамках поставленої мети передбачається здійснити порівняльний аналіз репрезентативних випадків застосування нагородних механізмів у різних історичних періодах, визначити кореляцію між престижністю нагороди та її практичним впливом на врегулювання спорів, а також сформулювати науково обґрунтовані рекомендації щодо оптимізації використання символічного визнання у сучасній дипломатичній практиці постконфліктного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Нобелівська премія миру, заснована заповітом Альфреда Нобеля у 1895 р., є однією з найпрестижніших нагород у світі, яка відзначає окремих осіб та організації, які зробили значний внесок у сприяння миру. Премія, яка щорічно вручається в Осло, Норвегія, відзначає тих, хто невпинно працював над вирішенням конфліктів, сприянням роззброєнню та міжнародній співпраці. Процес відбору оповитий таємницею, а номінації надходять від вибраної групи осіб, включаючи національних політиків, професорів університетів та попередніх лауреатів.

Нагорода не лише приносить визнання, а й слугує платформою для посилення голосів тих, хто виступає за мир. Протягом своєї історії Нобелівська премія миру була присуджена різноманітному колу лауреатів – від політичних лідерів, таких як Нельсон Мандела та Барак Обама, до низових активістів, таких як Малала Юсуфзай та Вангарі Маатаї. Робота кожного лауреата відображає унікальний підхід до миробудівництва, чи то через дипломатію, гуманітарні зусилля, чи ініціативи соціальної справедливості [4].

Ця премія часто викликає глобальні дискусії про стан миру та конфліктів у світі, висвітлюючи постійні труднощі, з якими стикаються багато спільнот. Таким чином, вона служить не лише нагородою, а й закликом до дії для окремих осіб та організацій, щоб вони долучилися до прагнення до миру.

Премія миру Ганді була заснована урядом Індії у 1995 р. на честь 125-ї річниці зі дня народження Махатми Ганді. Ця нагорода вшановує окремих осіб та організації, які втілюють принципи ненасильства, правди та соціальної справедливості, які Ганді відстоював протягом усього свого життя. Премія вручається щорічно з нагоди Міжнародного дня ненасильства, який припадає на 2 жовтня, день народження Ганді [7, с. 177].

Відзначаючи тих, хто зробив значний внесок у соціальні, економічні та політичні перетворення ненасильницькими засобами, Премія миру Ганді має на меті надихнути майбутні покоління на пошук мирного вирішення конфліктів. Серед лауреатів Премії миру Ганді – широкий спектр діячів із різних галузей, включаючи активістів за громадянські права, екологів та прихильників соціальних змін. Серед відомих лауреатів – Мартін Лютер Кінг-молодший, який боровся за громадянські права у Сполучених Штатах шляхом ненасильницького протесту, та Кайлаш Сатьярті, який присвятив своє життя боротьбі з дитячою працею та захисту прав дітей.

Робота кожного одержувача відображає відданість ідеалам Ганді та служить нагадуванням про силу ненасильства у здійсненні змін. Премія не лише вшановує цих людей, а й заохочує інших застосовувати подібні підходи у власній боротьбі за справедливість та рівність.

Премія миру імені Мартіна Лютера Кінга-молодшого присуджується на честь спадщини доктора Кінга, видатного лідера американського руху за громадянські права, який виступав за расову рівність ненасильницькими засобами [9, с. 99].

Заснована різними організаціями та установами, ця премія відзначає осіб або групи, які зробили значний внесок у соціальну справедливість та розбудову миру у своїх громадах. Нагорода служить даниною пам'яті тривалому впливу доктора Кінга на боротьбу з расовою дискримінацією та його баченню більш справедливого суспільства.

Лауреати Премії миру імені Мартіна Лютера Кінга-молодшого мають різне походження та часто втілюють принципи доктора Кінга: любов, справедливість та ненасильство.

Серед них можуть бути громадські організатори, освітяни чи активісти, які присвятили своє життя вирішенню системної несправедливості та просуванню рівності. Вшановуючи цих людей, премія не лише відзначає їхні досягнення, а й надихає інших продовжувати роботу доктора Кінга у своїх громадах.

Нагорода служить нагадуванням про те, що боротьба за справедливість триває і що кожна людина має відіграти свою роль у створенні більш справедливого світу.

Премія Сахарова за свободу думки присуджується Європейським Парламентом особам або організаціям, які зробили видатний внесок у захист прав людини та основоположних свобод. Названа на

честь радянського дисидента Андрія Сахарова, ця престижна нагорода підкреслює важливість свободи слова та захисту прав людини у сприянні миру та демократії в усьому світі. Заснована в 1988 р., премія Сахарова має на меті підвищити обізнаність про права людини.

Лауреати премії Сахарова часто стикаються зі значними ризиками у своєму прагненні до справедливості та свободи. Це можуть бути політичні в'язні, журналісти чи активісти, які присвятили своє життя захисту прав людини в гнітючих режимах. Визнаючи їхні зусилля, Європейський Парламент прагне посилити їхні голоси та привернути увагу до їхньої боротьби.

Премія не лише вшановує цих мужніх людей, а й служить нагадуванням про постійну боротьбу за права людини в усьому світі. Вона заохочує інших протистояти несправедливості та працювати над створенням світу, де свобода думки поважається та захищається.

Сіднейська премія миру – це міжнародна нагорода, яку щорічно вручає Сіднейський фонд миру в Сіднейському університеті. Заснована в 1998 р., ця премія відзначає осіб або організації, які зробили значний внесок у мир і справедливість ненасильницькими засобами. Мета нагороди – сприяти культурі миру та заохочувати діалог із питань, пов'язаних із соціальною справедливістю, правами людини та екологічною стійкістю.

Вшановуючи тих, хто втілює ці цінності, Сіднейська премія миру прагне надихнути інших до мирного активізму. Лауреати Сіднейської премії миру походять із різного середовища та часто представляють різноманітні ініціативи, починаючи від прав корінних народів і закінчуючи кліматичною справедливістю. Серед відомих лауреатів – колишній прем'єр-міністр Австралії Кевін Радд – за його зусилля у сприянні глобальній співпраці щодо зміни клімату та доктор Вандана Шива – за її підтримку сталого сільського господарства та прав жінок. Робота кожного лауреата відображає прагнення створити більш справедливий і мирний світ ненасильницькими засобами. Премія не лише відзначає їхні досягнення, а й служить платформою для підвищення обізнаності про нагальні глобальні проблеми, які потребують колективних дій [12, с. 245].

Премія миру Ротарі Інтернешнл присуджується особам або організаціям, які зробили значний внесок у миротворчі зусилля по всьому світу. Заснована у 2002 р., ця нагорода відзначає тих, хто продемонстрував виняткове лідерство у просуванні миру через освіту, вирішення конфліктів та громадське служіння. Премія миру Ротарі Інтернешнл відповідає місії Ротарі щодо сприяння доброзичливості та взаєморозуміння між людьми в усьому світі [13, с. 1931].

Серед лауреатів Премії миру Ротарі Інтернешнл часто є освітяни, лідери громад та активісти, які присвятили своє життя просуванню миру на місцевому, національному або міжнародному рівнях. Їхня робота може включати ініціативи з вирішення конфліктів, гуманітарні зусилля або освітні програми, спрямовані на сприяння взаєморозумінню між різними спільнотами. Вшановуючи цих осіб або організації, Ротарі Інтернешнл прагне надихнути інших долучитися до миротворчих зусиль у своїх власних спільнотах.

Ця премія слугує нагадуванням про те, що мир – це не просто відсутність конфлікту, вона вимагає активної участі та відданості від людей, які присвятили себе створенню кращого світу для всіх.

Отже, кожна із цих престижних нагород: Нобелівська премія миру, премія миру Ганді, премія миру Мартіна Лютера Кінга-молодшого, премія Сахарова за свободу думки, премія миру Сіднея та премія миру Ротарі Інтернешнл служить маяком надії у світі, який часто сповнений конфліктів та несправедливості.

Вони вшановують тих, хто присвятив своє життя просуванню миру різними засобами, надихаючи майбутні покоління продовжувати цю життєво важливу роботу. Визнаючи ці зусилля, суспільство може сприяти культурі, яка цінує діалог замість розбрату та співчуття замість конфлікту, зрештою прокладаючи шлях до більш мирного світу для всіх.

Висновки. Проведений історичний аналіз ролі нагород у миротворчих процесах дає змогу зробити висновок про те, що нагородні системи являють собою ефективний інструмент символічної дипломатії, здатний надавати значний вплив на мотивацію учасників конфлікту до пошуку мирних рішень і створювати додаткові стимули для конструктивного діалогу. При цьому найбільш ефективними виявилися випадки присудження нагород на ранніх стадіях мирного процесу або в моменти критичних переговорних фаз.

Література:

1. Anderson C. Propaganda, misinformation, and histories of media techniques. Harvard Kennedy School Misinformation Review. 2021. DOI: 10.37016/mr-2020-64.
2. Nietzel B. Weapons of Persuasion. Propaganda, Feindbeobachtung und Kommunikationsforschung von den 1920er Jahren bis zum Kalten Krieg : Habilitationsschrift. 2019.

3. Oando S.O., Achieng' S.G. Peacemaking in Africa and Nobel Peace Prize 2019: The Role of Ahmed Abiy Ali in resolving the Ethiopia–Eritrea Cross-Border Conflict. *The African Review: A Journal of African Politics, Development and International Affairs*. 2021. Vol. 48, № 1. P. 22–51. URL: <https://www.jstor.org/stable/48659641> (дата звернення: 15.08.2025).
4. Pax Christi International Peace Prize. PAX CHRISTI International. URL: https://web.archive.org/web/20201119000000*/https://www.paxchristi.net/ (дата звернення: 01.09.2025).
5. Sparks C. Extending and Refining the Propaganda Model. *Westminster Papers in Communication and Culture*. 2007. Vol. 4. DOI: 10.16997/wpcc.86.
6. Hisari L., Fouseki K. Post-War Cultural Heritage Preservation in Kosovo: Rethinking the Implementation of Ahtisaari Plan Annex V. *Heritage*. 2020. Vol. 3, № 1. P. 98–115. DOI: 10.3390/heritage3010006.
7. Heiling R.M. Conflict resolution in Aceh in light of track one and a half diplomacy. *ASEAS – Austrian Journal of South-East Asian Studies*. 2008. Vol. 1, № 2. P. 171–186. URL: <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-362703> (дата звернення: 15.08.2025).
8. Karns M.P. Ad Hoc Multilateral Diplomacy: The United States, the Contact Group, and Namibia. *International Organization*. 1987. Vol. 41, № 1. P. 93–123. URL: <http://www.jstor.org/stable/2706671> (дата звернення: 15.08.2025).
9. Hisari L., Fouseki K. Post-War Cultural Heritage Preservation in Kosovo: Rethinking the Implementation of Ahtisaari Plan Annex V. *Heritage*. 2020. Vol. 3, № 1. P. 98–115. DOI: 10.3390/heritage3010006.
10. Aytaç S.E. Effectiveness of incumbent's strategic communication during economic crisis under electoral authoritarianism: evidence from Turkey. *American Political Science Review*. 2021. Vol. 115, № 4. P. 1517–1523.
11. Heikkilä H. Ahtisaari, Martti (1937) / H. Heikkilä ; M. Klinge. Helsinki : Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen Historiallinen Seura, 2000. ISSN 1799 – 4349.
12. Boussalis C., Dukalskis A., Gerschewski J. Why it matters what autocrats say: assessing competing theories of propaganda. *Problems of Post-Communism*. 2023. Vol. 70, № 3. P. 241–252.
13. Тимошик М. Private metal tokens in monetary circulation of Galicia (18th – early 20th century): historical preconditions of emergence, functioning mechanisms and role in socio-economic development of the region. *Visnyk nauky ta osvity*. 2025. № 6 (36). С. 1930–1943. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6\(36\)-1930-1942](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-6(36)-1930-1942).

Дата першого надходження рукопису до видання: 02.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.09.2025

Дата публікації: 28.11.2025